

YLÄTUKI- KEHITTÄMISTÄ JA LAATUA PERUSOPETUKSEEN

YLÄTUKI – KOLMIPORTAISEN TUEN TOTEUTTAMINEN YLÄKOULUSSA

Ylätuki-hankkeen tavoitteena on kehittää peruskoulujen ylempien luokkien opiskelun tuen kolmiportaisuutta sekä vakiinnuttaa yläluokille uuden perusopetuslain ja opetussuunnitelman edellyttämiä tuen kolmiportaisuutta tukevia toimintamalleja ja työkaluja. Kehittämisen tavoitteena on tuen kolmiportaisuuden toteutuminen erityisesti eriyttämisen, oppimisvaikeuksien tunnistamisen, joustavien opetusjärjestelyjen, moniammatillisen yhteistyön sekä nivelvaihteyden avulla. Hankkeen tavoitteena on luokanopettajien ja aineenopettajien yhteistyön vahvistaminen, perusopetuksen toteuttaminen jatkumona ja yläkoulujen/-luokkien toimintojen mallintaminen ja vakiinnuttaminen niin, että alaluokkien hyvät käytännöt siirtyvät ja pysyvät. Toimintaa kehitetään yhtenäiskoulun toimintamalleihin sopivaksi. Lisäksi tavoitteena on vahvistaa lähikouluperiaatteen toteuttamista niin, että oppilas voi pääsääntöisesti opiskella omassa lähikoulussaan. Tätä varten opettajat ja muu oppilashuoltohenkilöstö tarvitsevat aikaa osaamisensa hyödyntämiseen, lisää osaamista ja työkaluja sekä työssäjaksamisen tueksi työnohjausta. Kehittämistyötä tehdään tiiviissä vuorovaikutuksessa alakoulujen, alueen toisen asteen koulujen, moniammatillisen henkilöstön kanssa ja vanhempainyhdistysten kanssa.

Hankkeeseen osallistuvat Uudestakaupungista Viikaisten ja Kalannin yläkoulut, Kustavi-Taivassalosta Trappulan yläkoulu ja Vehmaalta Vinkkilän yläkoulu. Hanke toimii moniammatillisesti verkosto- ja tiimityöperiaatteella kehittäen ja vakiinnuttaen yläkoulujen tuen käytäntöjä. Ohjausryhmä vastaa hankkeen etenemisen ohjauksesta, valvonnasta sekä tekee tarvittavat päätökset. Koordinaattori (Tmi Kitola) huolehtii hankkeeseen liittyvästä kokonaisuudesta ja eri osaluokkien suunnittelusta, muusta operatiivisesta työstä sekä verkostotyön koordinoimisesta ja johtamisesta (mm. työryhmien työskentelyn johtaminen). Kunnat ja koulut muodostavat verkoston, johon muodostetaan eri teemojen ympärille kunta-, koulu- ja ammattirajat ylittäviä työryhmiä. Työryhmissä työskentään hankkeen pääkehittämisteemoja niin, että ryhmät synnyttävät konkreettisia toimintamalleja ja työkaluja. Jokaisessa koulussa on vastuuhenkilötyöpari, joka huolehtii, että hanke etenee omassa koulussa hankesuunnitelman ja ohjausryhmän päätösten mukaisesti. Lisäksi hankkeessa järjestetään opettajien työtapaamisia sekä osaamista lisäävää täydennyskoulutusta. Täydennyskoulutuksen teemat liittyvät ennenkaikkea aineenopetuksen tuen kolmiportaisuuden toteuttamiseen kuten eriyttämiseen ja oppimisvaikeuksien tunnistamiseen aineenopetuksessa. Tärkeä teema on samanaikaisopettajuuden ja tiimiopettajuuden toimintamallien hyödyntäminen ja kehittäminen. Täydennyskoulutuksen suunnittelussa ja toteuttamisessa hyödynnetään kunnissa tehtyä osaamistarvekartoitusta.

Hankkeen konkreettisina tuloksina

- opettajien eriyttämisen taidot aineenopetuksessa vahvistuvat
- opettajat rakentavat eri oppiaineisiin eriyttäviä toimintamalleja ja mahdollisesti myös eriyttäviä opetusmateriaaleja
- opettajien ja oppilashuoltohenkilöstön oppimisvaikeuksien tunnistamisen tiedot ja taidot vahvistuvat
- yläkouluihin kehitellään erilaisia oppilaita tukevia toiminnallisen oppimisen oppimisympäristöjä ja oppimismetodeita sekä oppimis- ja arviointimenetelmiä
- yläkoulujen joustavien käytäntöjen toimintamallit vahvistuvat
- ala- ja yläkoulun opettajien yhteistyö vahvistuu (mm. opetussuunnitelmayhteistyö, yhteistyöstä tehdään suunnitelmallisempaa ja vakinaisempaa)

- moniammatillisen ja psykososiaalisen yhteistyön muodot laajenevat ja vahvistuvat yläkouluissa (mm. koulukuraattorien ja -psykologien rinnalle nuorisokuraattorit ja psykiatriset koulukummit)
- ala- ja yläkoulujen oppilashuollon yhteistyön muodot laajenevat ja vahvistuvat
- alakoulujen hyvät käytännöt jatkuvat yläkoulussa, jatkumo toteutuu
- psykiatrisista ongelmista kärsivien nuorten oppimisen ja koulunkäynnin tuki vahvistuu tukiluokkamallin avulla
- saattaen vaihtamalla toisen asteen oppilastuntemus lisääntyy ja oppilaan tilanne ja tuen tarve ovat tiedossa heti oppilaan aloittaessa toisella asteella
- alueelle syntyy yläkoulujen ja toisen asteen nivelvaihteyden suunnitelma ja toimintamalli
- alueen yläkoulujen aineenopettajat, erityisopettajat ja muut toimijat verkottuvat ja rakentavat yhdessä uusia toimintamalleja; tämä hyödyttää erityisesti pieniä yläkouluja, joissa aineenopettajalla ei yleensä ole saatavilla oman oppiaineen opettamiseen liittyvää vertaistukea, tietojen, kokemusten ja ideoiden vaihtoa
- opettajien työssäjaksaminen paranee työnohjauksen avulla
- yhteistyö huoltajien kanssa vahvistuu.

Tulokset näkyvät suoraan oppilaan saamassa monipuolisemmassa oppimisen ja koulunkäynnin tuessa.

Kehittämishanke toteutetaan ajalla 1.8.2011-31.12.2012.